

Základní škola a Mateřská škola Ohnišov

Minimální preventivní program - ZŠ

Úvod

Na základní škole děti získávají nejen vědomosti, poznatky a dovednosti v různých oborech, ale škola předává dětem i správné životní návyky a postoje.

Škola je místem, kde se setkává velké množství dětí s různými postoji a názory, se kterými přichází z rodiny. Každé dítě je originál, přichází z rozdílného prostředí, s rozdílnou životní zkušeností a škola je místo, kde se má setkat s přátelským, ale i podnětným prostředím, které jej bude vhodně motivovat a připravovat pro budoucí život.

Současná doba klade vysoké nároky na všechny a děti nevyjímaje. Děti se již ve velmi nízkém věku setkávají s návykovými látkami, kouřením, ale i nevhodným chováním k sobě navzájem. Škola je místem, které dítěti může ukázat cestu, způsob a dát mu možnost přemýšlet o důsledcích svého chování a jednání.

Minimální preventivní program vychází z těchto dokumentů:

1. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže Č.j.: 21291/2010-28
2. Metodický pokyn MŠMT ČR Č.j.: 24 246/2008-6 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
3. Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních Č.j.: MSMT- 22294/2013-1
4. Metodický pokyn MŠMT ČR Č.j.: 10194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
5. Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií České republiky při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané Č.j.: 25884/2003-24
6. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
7. Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance Č.j.: 14 423/99-22
8. Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu Č.j.: 11 691/2004-24
9. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
10. Vyhláška 48/2005 Sb., (vyhláška 256 / 2012) o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
11. Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb (vyhláška 116/2011)
12. Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání (vyhláška 279/2012)

Charakteristika školy

Adresa školy: Základní škola a Mateřská škola Ohnišov

Právní forma: právnická osoba

Název zřizovatele: Obec Ohnišov

Přehled hlavní činnosti: základní vzdělávání

Školní vzdělávací program: ŠVP pro ZV ZŠ Ohnišov

Naši malotřídní školu navštěvuje v současné době 33 žáků, kteří jsou převážně z Ohnišova a přilehlých obcí.

Výuka je organizačně zajištěna ve dvou třídách. I. třída (1., 2. ročník), II. třída (3., 4., 5. ročník).

V naší škole jsou integrováni žáci s SPUCH.

Cíle preventivního programu

Hlavním cílem celého programu, ŠVP a všech pedagogů a pracovníků školy je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji a podpoře sociálních kompetencí a následná spolupráce s institucemi, které nám mohou být nápomocny.

Cílem programu je pokračování a rozšiřování procesu, který povede k větší odolnosti žáků vůči sociálně - patologickým jevům. Žáci by měli dostat dostatek objektivních informací, které jim umožní s těmito jevy se vyrovnat a ještě lépe se jich vyvarovat.

Jevy, kterými se škola a celá společnost zabývá jsou:

různé formy násilnického chování (šikana, vandalismus), záškoláctví, patologické hráčství, xenofobie, patologické jednání vůči sobě samému.

Škola se nutně musí věnovat žákům, kteří se s těmito jevy setkávají anebo se stali jejich součástí, ale musí také věnovat prostor vzdělávání pedagogů v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

Střednědobé cíle

- zajistit odborné a průběžné vzdělávání pedagogů (dle pokynů MŠMT)
- preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem chování
- spolupracovat a zapojovat se do projektů – akcí realizovaných jinými odbornými subjekty
- realizovat nabídku mimoškolních volnočasových aktivit v návaznosti na programy a výuku školy – zajímat se o svět mladých lidí
- udržovat dobré vztahy mezi rodinou a školou
- realizovat pravidelné schůzky s rodiči, kde budou dostatečně informováni a obeznámeni s riziky, jakým jsou jejich děti vystaveny a jak jim předcházet
- nabídnout rodičům didaktické materiály poradenskou činnost
- zapojovat rodiče do aktivit školy
- zvýšit odolnost žáků vůči společensky nežádoucím jevům
- učit žáky rozpoznat společensky nežádoucí jevy a nepodlehnout jim, pokud se s nimi v budoucnu setkají
- činnosti, působící v oblasti prevence vkládat do pedagogické práce s cílem a měly by se prolínat celým výchovně vzdělávacím procesem
- zajistit dostatečnou a pestrou nabídku programů zaměřených na dané téma
- preventivní výchovně vzdělávací působení bude neoddělitelnou součástí ŠVP
- naplňovat kompetence podpory zdraví zdravého způsobu života
- navození atmosféry důvěry a vzájemného respektu mezi dětmi, rodiči a zaměstnanci školy
- navození příznivého klimatu školy, třídy

Hlavní důraz je kladen na vytváření elementárních základů klíčových kompetencí, což v tomto věku představuje hlavně komunikaci s vrstevníky a dospělými, zvládat řešit problémy, umět se přizpůsobit a nebát se prosadit a uplatnit

Krátkodobé cíle

Cíle vychází ze specifika naší školy. V současné době nemusí škola řešit žádné vážnější problémy v chování žáků. Občasným problémem je vzájemné ubližování spolužákům, kdy je třeba řešit tyto zatím drobné spory v zárodku a zabránit rozvoji šikany v kolektivu. Tady hraje velkou roli dobrá pozorovací schopnost učitelů a následné empatické řešení problému.

Ve spolupráci se správou školy se jen občas řeší ničení vybavení školy – nutná je důsledná kontrola a vymáhání finanční náhrady po žácích – rodičích žáků, kteří se na ničení podíleli.

Zatím naši škole nemáme zkušenosti se záškoláctvím, kouřením ani s tzv. tvrdými drogami.

Vzhledem ke složení žáků školy se nesetkáváme ani rasovou diskriminací mezi dětmi.

V letošním roce se pokusíme rozšířit i vzdělávání učitelů v problematice nežádoucích jevů, ale také práce s dětmi z obou stran spektra – nadané i děti s poruchami učení a chování.

Preventivní tým školy

Na naší škole je preventivní tým tvořen:

- ředitelem školy
- třídními učiteli, případně ostatními vyučujícími
- vychovatelkou ŠD

Vzdělávání pedagogických pracovníků

Jednotliví pedagogové si volí formu vzdělávání podle svých potřeb. Využívají odborné školení a semináře, široká je nabídka odborné literatury. Případný problém mohou prodiskutovat s odborníky, kteří nám připravují program v jednotlivých třídách.

Samostudium k dané problematice (*Informatorium, publikace, internet*)

Cílové skupiny preventivního programu

Program je zaměřen na všechny žáky naší školy. Během školní docházky by děti měly projít různými aktivitami, které se týkají problematiky rizikového chování žáků.

Zásady efektivní primární prevence

- zásada včasného začátku (formování osobní orientace, postojů a názorů)
- zásada komplexnosti (spolupráce školy, rodiny a široké veřejnosti)
- zásada mezioborové týmové spolupráce (mezi pedagogy a odborníky)
- zásada přiměřenosti preventivní působení přizpůsobit věku žáků

Organizace prevence

Ředitelka školy

Je přímo odpovědná za prevenci a za řešení zjištěných nežádoucích projevů rizikových forem chování.

Vytváří podmínky pro předcházení nežádoucích projevů chování:

- koordinuje zpracování, kontroluje realizaci a vyhodnocuje prevenci nežádoucích jevů,
- zapracovává aktuální problémy výskytu rizikové chování do Školního řádu,
- podporuje týmovou spolupráci pedagogů a ostatních zaměstnanců ZŠ,
- spolupracuje s odborníky,
- koordinuje další vzdělávání pedagogů v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

Učitelka a vychovatelka

- podílí se zpracování a realizaci programu prevence sociálně patologických jevů
- spolupracují s ředitelkou při výskytu nežádoucích projevů chování
- diagnostikují vztahy mezi dětmi
- motivují k vytvoření podmínek a vnitřních pravidel v souladu se školním řádem, vytváření bezpečné atmosféry a pozitivního klimatu
- spolupracují s rodiči
- zpracovávají zprávy o dětech pro odborníky a sociální pracovníky

Formy plnění minimálního preventivního programu

Prevence ve vyučovacích hodinách

Do výuky jednotlivých předmětů a ŠVP jsou zařazovány otázky zdravého životního stylu – zdravá výživa, sport, kultura, prevence a důsledky kouření, prevence a důsledky užívání drog, kriminalita, šikana, vandalství, rasismus.

Na 1. stupni jsou témata zařazována v hodinách prvouky, přírodovědy a vlastivědy. V rámci ŠVP jsou jednotlivá témata zapracována do školního vzdělávacího programu a jsou doplňována i projekty s využitím mezipředmětových vztahů.

Hlavním místem plnění MPP je činnost dětí ve ŠD.

Důležitou součástí výuky jsou exkurze, výlety, besedy a kulturní představení.

Cíle MPP plníme také na škole v přírodě, případně na vícedenních výletech. Smyslem těchto akcí je naučit žáky zásadám týmové spolupráce a vzájemné pomoci a podpora v náročnějších podmínkách. Nenásilnou formou je žákům vštěpováno i bezpečné chování k lidem a přírodě okolo nás. Dále zvyšujeme i jejich fyzickou a psychickou odolnost.

Prevence mimo vyučovací hodiny

- nástěnky na aktuální témata
- podíl žáků na estetické výzdobě školy a tím i snižování vandalismu ve škole
- účast na kulturních a sportovních akcích
- projektové dny
- sportovní vyžití v prostoru zahrady školy o přestávkách
- důsledné pedagogické dozory

Spolupráce rodiny a základní školy

Prevence v rodině

- vyvážený životní styl a záliby (nepřetěžovat, neočekávat nadprůměrné výsledky, žák musí mít radost a zájem o činnost)
- užitečná rodinná pravidla, která jsou pro děti srozumitelná a jasná (ideální výchovný styl je vřelý a středně omezující, liberální výchova má své úskalí)
- dobré hodnoty a vzory (rodiče dětem vzorem)
- dobrá společnost a výběr kamarádů (vhodný výběr kamarádů)
- posilovat zdravé sebevědomí dětí (partnerský přístup)
- spolupráce při výchově mezi dospělými, kteří se o dítě starají

- projevovat zájem a získávat důvěru dítěte (udělat si na dítě čas, naslouchat mu)
- umět s dětmi mluvit o tabáku, alkoholu, návykových látkách správně a přiměřeně věku
odpovídat dětem na otázky, vysvětlovat rizika)

Prevence v základní škole

- seznámení se základními cíli prevence sociálně patologických jevů a nežádoucích projevů chování dětí v ZŠ (třídní schůzka)
- beseda, nebo přednáška pro rodiče k dané problematice
- včasná informovanost rodičů o změnách chování jejich dětí
- aktuální řešení problémů
- účast rodičů na vzdělávacích aktivitách ZŠ
- konzultace pro rodiče (termín konzultačních hodin, možnosti konzultací)
- poradenství v oblasti spolupráce rodičů se ZŠ a odborníků
- zveřejnění Programu prevence na informačních tabulích v ZŠ a internetu

Spolupráce s odborníky a jinými organizacemi

Oblast školství

Pedagogicko-psychologická poradna v Rychnově nad Kněžnou

Speciální pedagogické centru v Náchodě

Instituce poskytující další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně patologických jevů – ŠZ pro DVPP Královéhradeckého kraje, NIDV HK

Oblast sociálních věcí

- MěÚ Dobruška (odbor sociálních věcí a zdravotnictví)

Oblast zdravotnictví

- ošetřující lékaři dětí

Policie ČR

Plán aktivit pro školní rok 2016/2017

1. ročník

Osobní bezpečí při cestě do školy a ze školy
Zásady vzájemné komunikace mezi žáky a dospělými
Vztahy mezi dětmi v kolektivu
Základní hygienické návyky
Využívání volného času
Nezastupitelná úloha rodiny

2. ročník

Zdraví člověka
Zacházení s léky
Režim dne
Vzájemná komunikace, vztahy
Každý jsme jiný - v čem jsme stejní/jiní, výhody a nevýhody odlišnosti
Ve škole je nám fajn - atmosféra třídy, sounáležitost, pozitivní vztahy uvnitř třídy

3. ročník

Lidské tělo, zdraví, jeho ohrožení a ochrana
Lidé kolem nás, vzájemná pomoc, násilné činy, jejich postih
Návyky k samostatnosti, efektivní využívání volného času
Způsob reakce při obtěžování cizí osobou
Rodina jako přístav - atmosféra rodiny, posilování kladných vztahů k rodičům a jejich autority
Principy kamarádství, posilování kamarádkých vztahů ve třídě
Jsme na jedné lodi - problémy se sourozenci – jak jim předcházet, jak je řešit

4. ročník

Životaspráva a důsledky nevhodných návyků
Škodlivé vlivy a návyky při využívání volného času
Pojem drogová závislost, nikotin, alkohol
Vztahy v dětském kolektivu
Co oceňujeme u druhých, vzhled x nitro
Pomoc slabším
Když to doma skřípe - problémy ve vztahu k rodičům – jak jim předcházet, jak je řešit

5. ročník

Lidské tělo, rozdílnost pohlaví, sexuální výchova
Domov, rodina, důvěra, vztahy
Léčivé a návykové látky
Komunikace, nebezpečí komunikace s neznámými osobami
Puberta a její projevy
Základy etické a právní výchovy
Šikana, kyberšikana
Zdravé sebevědomí x podceňování, vzájemný respekt
Peníze a pomáhání - prosociální chování

Hodnocení preventivního programu

Ředitelka:

- hospitační a kontrolní činnost, pohospitační pohovory
- na pedagogické radě
- zakotvení hodnocení výsledků plnění programu do vlastního hodnocení školy

Učitelky:

- analýza úspěšnosti naplňování cílů z oblasti primární prevence – červen

Rodiče:

- dotazník (květen, nebo první polovina června)

Závěr

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání dětí po celou dobu docházky do mateřské školy. Na jeho účasti se podílí nejen všichni pedagogové, děti, ale i rodiče a odborníci. Samozřejmostí je také posilování sociálních dovedností, aktivního sociálního učení a podpora v oblasti zdravého životního stylu. Program je přizpůsoben věku a schopnostem dětí.

Ohnišov, 2016-09-01

Mgr. Vladěna Nesrsta
ředitelka školy